

RESEARCH

Zet het conflict tussen Rusland en Oekraïne een rem op de wereldwijde energietransitie?

Tekst **Peter Van den Broeck**

Als 's werelds grootste exporteur van aardgas en tweede grootste exporteur van olie speelt Rusland een belangrijke rol in het wereldwijde systeem voor energievoorziening. Sinds februari 2022 is het conflict tussen Rusland en Oekraïne geleidelijk geëscaleerd en vergrootte het zo de bezorgdheid over de energiezekerheid. Hoewel de feitelijke vraag naar en het daadwerkelijke aanbod van olie en gas vooralsnog niet noemenswaardig zijn beïnvloed, heeft de vrees voor een verstoring van de olie- en gasvoorziening op de wereldmarkt de internationale energieprijzen fors doen stijgen.

De volatiele olie- en gasprijzen hebben de vastberadenheid van de hele wereld, en vooral die van de EU-landen, versterkt om de energietransitie te versnellen en te streven naar energieonafhankelijkheid. Dit heeft zowel kansen als uitdagingen gebracht voor het wereldwijde koolstofarme energietransitieproces en de ontwikkelingen in de hernieuwbare energie-industrie.

Wat is de directe impact van het conflict tussen Rusland en Oekraïne op het mondiale energielandschap?

Terwijl de situatie op het slagveld onduidelijk blijft, hebben Europa en de VS al verschillende rondes van financiële en energie gerelateerde sancties tegen Rusland aangekondigd. De huidige sancties lijken streng, maar hebben eigenlijk niet zo veel effect gehad op de olie- en

gashandel. Een voorbeeld: Terwijl de Amerikaanse president Joe Biden een decreet ondertekende om de Amerikaanse energie-invoer uit Rusland te verbieden, kondigde ook het VK aan dat het de invoer van Russische olie en aanverwante aardolieproducten tegen eind 2022 volledig zal stopzetten. Het verbruik van Russische olie in de VS en het VK vertegenwoordigt echter minder dan 10% van het olie- en gasverbruik van beide landen. Een verbod door deze landen zal dus geen grote impact hebben.

Welke tegenmaatregelen neemt Europa?

Europa bevindt zich in de frontlinie van het conflict tussen Rusland en Oekraïne, en Rusland is de belangrijkste exporteur van Europese energie. Door de stijgende grondstofprijzen en de sancties die de EU-landen aan Rusland hebben opgelegd, komen de energievoorziening en de energieprijzen in Europa onder de zwaarste druk ooit staan. Om energieonafhankelijkheid te waarborgen, heeft de Europese Commissie op 8 maart het startschot gegeven voor de gezamenlijke Europese actie voor meer betaalbare, veilige en duurzame energie ("REPowerEU"), waarin op basis van "Fit For 55"² wordt voorgesteld de vraag van de EU naar Russisch gas vóór eind 2022 met twee derde te verminderen en haar afhankelijkheid van fossiele brandstoffen uit Rusland ruim vóór 2030 af te bouwen. Er worden vooral maatregelen genomen om de gasvoorziening op korte termijn

te diversifiëren, op middellange en lange termijn de uitrol van hernieuwbare energie bronnen te versnellen, en energie-efficiëntie te stimuleren. De leiders van de 27 EU-lidstaten hebben op 11 maart overeenstemming bereikt over het actieplan, en de Europese Commissie zal verdere regels voor de uitvoering vastleggen.

Zal de wereldwijde overgang naar een groene en koolstofarme energie vertraagd worden?

Het antwoord hierop is neen. Integendeel, na de wereldwijde energiecrisis hebben veel landen ingezien hoe belangrijk het is om hun energieonafhankelijkheid te vergroten. In het kader van het streven naar koolstofneutraliteit zullen zij door middel van hernieuwbare energie hun afhankelijkheid van de invoer van fossiele brandstoffen fors verminderen. De lange termijn-trend naar een koolstofarme energietransitie in Europa blijft duidelijk. Veel van de doelstellingen in de REPowerEU zijn niet nu pas ingegeven door het Russisch-Oekraïense conflict, maar zijn bedoeld om voort te bouwen op de eerder door de Europese Commissie voorgestelde Europese Green Deal³. Alle EU-lidstaten, met als voorbeeld Frankrijk en Duitsland, hebben hernieuwbare energie of kernenergie gekozen als een belangrijke oplossing om de energiezekerheid aan te pakken.

Frankrijk zal zes nieuwe kerncentrales bouwen vanaf 2028, en nog eens acht vóór 2040. Tegen 2050 zal 25 miljoen

¹ REPowerEU: Een plan om de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen snel te verminderen en de groene overgang te versnellen.

² Fit For 55: verwijst naar de doelstelling van de EU om in 2030 de netto uitstoot van broeikasgassen met ten minste 55% te hebben verminderd.

³ Europese Green Deal: De Europese Green Deal is een pakket beleidsinitiatieven dat de EU moet helpen met de groene transitie, waarbij het einddoel klimaatneutraliteit in 2050 is.

De oorlog in Oekraïne zou moeten leiden tot een belangrijke verschuiving in het denken over energietransitie in de ontwikkelde wereld, waarbij klimaatmaatregelen vanaf nu ook rekening zullen moeten houden met energiezekerheid.

kilowatt aan nieuwe kernenergie worden geïnstalleerd. Frankrijk zal de investeringen in nieuwe energie verder opvoeren en de geïnstalleerde zonne-energiecapaciteit tegen 2050 bijna vertienvoudigen, met een totale geïnstalleerde capaciteit van 100 Gigawatt (GW) aan zonne-energie en 40 GW aan offshore-windenergie.

Duitsland heeft eind februari aangekondigd dat het plan voor het uitfaseren van steenkool tegen 2030 ongewijzigd blijft maar dat steenkoolcentrales wel langer open mogen blijven om de energiezekerheid te waarborgen. Er zullen geen extra kolencentrales gebouwd worden, alleen de ontmanteling van de kolencentrales zal worden opgeschort. Duitsland zal een wijziging van zijn wet op hernieuwbare energie, die tot doel heeft tegen 2030 80% van de elektriciteitsproductie uit wind- en zonne-energie te halen, versneld door het parlement laten goedkeuren. Er is dus een sterke politieke wil om de energieon-

afhankelijkheid van Duitsland te bevorderen, gericht op een alomvattende integratie van energieonafhankelijkheid en vergroening.

Nieuwe energie zal dus een belangrijke bijdrage leveren aan de energietoename in de toekomst, waarover niet alleen Europa maar de hele wereld een consensus heeft bereikt. De VS kondigden aan dat in 2022 de nieuw geïnstalleerde zonne-energie goed zal zijn voor ongeveer de helft van alle nieuwe installaties. Met een doelstelling van 80% schone elektriciteit tegen 2030, zal de cumulatieve geïnstalleerde hernieuwbare energiec capaciteit stijgen tot 885 Gigawatt. Ook de Chinese regering heeft zich tot doel gesteld het aandeel van niet-fossiele energie in het primaire energieverbruik te verhogen tot 25% in 2030, en de geïnstalleerde capaciteit voor de opwekking van wind- en zonne-energie te verhogen tot meer dan 1200 GW.

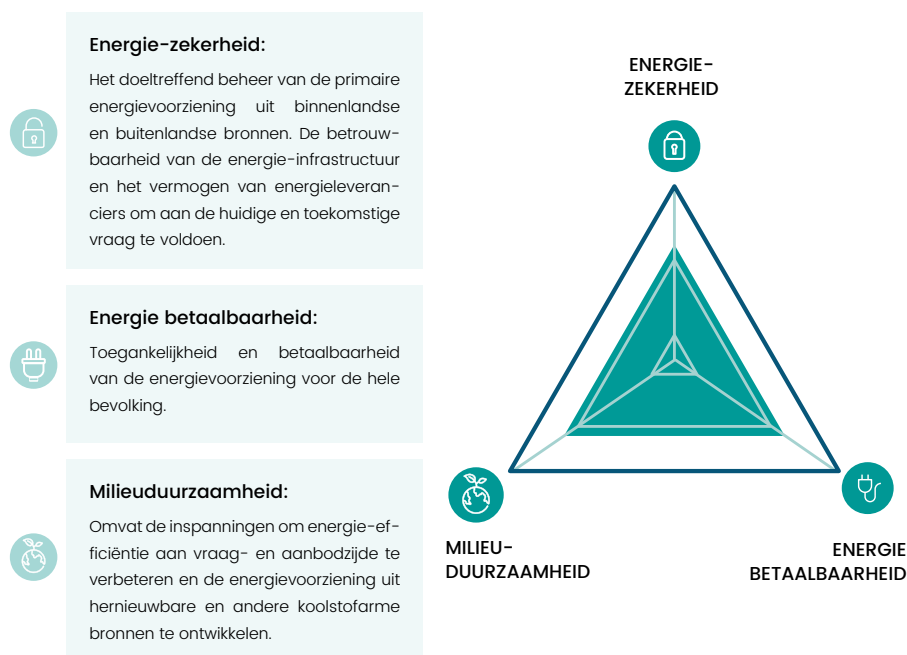
Hoewel het conflict tussen Rusland en Oekraïne het gewicht van zekerheid in het "energietrilemma" (zie grafiek 1) heeft doen toenemen, heeft het ook het potentieel van hernieuwbare energie verhoogd om de duurzaamheid en betaalbaarheid van energie te verbeteren.

De oorlog in Oekraïne zou moeten leiden tot een belangrijke verschuiving in het denken over energietransitie in de ontwikkelde wereld, waarbij klimaatmaatregelen vanaf nu ook rekening zullen moeten houden met energiezekerheid. Het is nog niet duidelijk welke energiebronnen als winnaar uit de bus zullen komen, maar er lijken toch heel wat mogelijkheden te zijn voor de wereld om een actieplan voor duurzame ontwikkeling op te stellen met een sterke agenda voor het koolstofarm maken van de ganse economie. •

Grafiek 1 : Het energietrilemma

Bron: World energy council

Disclaimer

Dit is een publicatie van Leo Stevens & Cie, een beursvennootschap vergund door de NBB (Nationale Bank van België).

Deze publicatie mag niet beschouwd worden als 'onderzoek op beleggingsgebied' zoals bedoeld in het koninklijk besluit van 3 juni 2007. Het is een publicitaire mededeling. De wettelijke voorschriften ter bevordering van de onafhankelijkheid van onderzoek op beleggingsgebieden zijn hierop niet van toepassing. Eventuele aanbevelingen zijn niet onderworpen aan een verbod om al voor de verspreiding van onderzoek op beleggingsgebied te onderhandelen.

Deze publicatie mag niet als persoonlijk beleggingsadvies beschouwd worden. Leo Stevens & Cie kan niet garanderen dat de in de publicatie behandelde financiële instrumenten voor u geschikt zijn. Mocht u op basis van deze publicatie overgaan tot een financiële transactie, dan draagt u hier zelf de volledige verantwoordelijkheid voor. Beleggen in financiële instrumenten (zoals aandelen) kan grote risico's inhouden. Alvorens tot een transactie over te gaan, moet een belegger beschikken over de nodige ervaring en kennis om de eventuele risico's die gepaard gaan met de transactie ten volle in te schatten, in staat zijn om deze risico's te dragen waarbij beseft moet worden dat het belegde kapitaal geheel of gedeeltelijk verloren kan gaan.

Medewerkers van Leo Stevens & Cie kunnen vóór de verspreiding van deze aanbevelingen handelen in het financieel instrument.

Eventuele rendementen die in deze publicatie vermeld werden, zijn gerealiseerd geworden in het verleden. Er is geen garantie dat zij ook in de toekomst behaald zullen worden. Men kan evenmin zeker zijn dat de beschreven scenario's, verwachtingen en risico's zullen uitkomen in de realiteit. Zij dienen als indicatief beschouwd te worden. De gegevens die in de publicatie vermeld worden, zijn louter informatief en kunnen aan veranderingen onderhevig zijn. Wisselkoersschommelingen kunnen vooropgestelde resultaten en rendementen beïnvloeden.

De publicatie geeft de analyse weer van de auteur op de vermelde datum. Hoewel de analyse gebaseerd is op volgens de auteur betrouwbare bronnen, kan de correctheid, volledigheid en actualiteit van de gebruikte informatie niet gegarandeerd worden.

Niets in deze publicatie mag gereproduceerd worden zonder de voorafgaande uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van Leo Stevens & Cie. Deze publicatie is onderworpen aan het Belgisch recht en aan de uitsluitende rechtsmacht van de Belgische rechtbanken.

Leo Stevens

PUUR & PERSOONLIJK VERMOGENSBEHEER

Leo Stevens Vermogensbeheer met een pure & persoonlijke missie

Leo Stevens begeleidt u in het beheer van uw vermogen als geen andere financiële instelling in België: puur en persoonlijk.

Schildersstraat 33
2000 Antwerpen
T +32 3 242 03 70
F +32 3 242 03 89

BTW BE0404.496.829
RPR Antwerpen
info@leostevens.com
www.leostevens.com

